

Elektronische nieuwsbrief VVIA

nr 3 / 2008

Wij nodigen U uit om deze nieuwsbrief verder te zenden aan vrienden en kennissen die ook geïnteresseerd zijn in de studie en het behoud van industrieel en technisch erfgoed

Inhoud

- **we wensen iedereen een succesvol industrieel-archeologisch 2009**
- Tien jaar online...
- Uitvoeringsbesluiten erfgoeddecreet
- Erfgoedconvenanten en erkenningen van musea
- Anker van Belgica krijgt conserverende behandeling
- WALLONIË: mijn-erfgoed voorgesteld voor de UNESCO-lijst
- NEDERLAND : *Museumveilingen*
- PUBLICATIES
 - *Naar een Vlaams publiekrechtelijk-archiefdecreet*
 - *Molenland Vlaanderen: een tweeluik.*
 - *de Transvaal (in Waregem)*
 - *In de Steigers*
 - *Erfgoed van Industrie en Techniek*
- WEBSITES:
 - *Online toegang tot Europese culturele erfgoed gaat van start*
 - *Beeldbank VIOE online*
 - *The Order Electrus*
 - *Ferrariskaarten online*
- Vraag en aanbod
 - *Industrieel erfgoed van Vilvoorde*
 - *Phoenix*
 - *Elektriciteitswindmolen in De Haan*
 - *Wiskemann*
 - *Lood- en zinkgereedschap aangeboden*
 - *Les Usines Jean Dubrucq uit Molenbeek*
 - *Leegstaande industriële panden*
- Agenda
- Lidmaatschap

BEZOEK ONZE WEBSITE www.vvia.be
EN NOTEER NU REEDS : 30 MAART TOT 4 APRIL / VVIA BEZOEKT CATALONIË

Tien jaar online...

We vergaten het bijna te melden, maar werden gelukkig terechtgewezen...

Dit jaar is VVIA tien jaar aanwezig op internet. Inderdaad, nadat we een aantal eerste tests deden in de lente van 1998 ging de eerste [website van VVIA](#) online op 24 juli 1998. Daarmee was VVIA één van de eerste industrieel-archeologische verenigingen in Europa die gebruik maakte van dit elektronisch medium. Onze eigen domeinnaam werd in december 2000 geregistreerd, op het ogenblik dat de Belgische dns-beheerders dit mogelijk maakten...

De website werd sedertdien steeds door vrijwilligers beheerd en uitgebouwd - zoals nu nog steeds het geval is.

Wij streven geen "flashy" website na, maar wel een website met veel en goede informatie en een contactpunt voor iedereen die belangstelling heeft en/of zich wil inzetten voor het industrieel en technisch erfgoed.

Uitvoeringsbesluiten erfgoeddecreet

In het Staatsblad van 19.08.2008 verscheen [**het Besluit van de Vlaamse Regering van 18 JULI 2008 ter uitvoering van het Cultureel-erfgoeddecreet van 23 mei 2008, voor wat betreft de subsidiëring van landelijke cultureel-erfgoedorganisaties en cultureel-erfgoedprojecten, de cultureel-erfgoedconvenants en de advisering**](#)

Belangrijke tekst, zeker te lezen - maar hoed je voor het ambtenarees...

Erfgoedconvenanten en erkenning musea

Op voorstel van minister Bert Anciaux keurde de Vlaamse Regering op 24 oktober de intentie goed tot het sluiten van een [cultureel-erfgoedconvenant](#) voor de beleidsperiode 2009-2014 met Aalst, Antwerpen, Brugge, Cultuuroverleg Meetjesland, CultuurOverleg Zeven, Gent, Hasselt, Intergemeentelijk Samenwerkingsverband van het Land van Waas, Kempens Karakter, Kortrijk, Leuven, Mechelen, Noorderkempen, Projectvereniging Mijnstreek, Projectvereniging TERF, Sint-Truiden en Tongeren. Ze gelast de bevoegde minister te onderhandelen over de inhoud van de cultureel-erfgoedconvenants met de genoemde gemeenten of intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, ze te ondertekenen en de jaarlijkse werkingssubsidies toe te kennen. Op dezelfde datum hechtte de Vlaamse Regering ook haar goedkeuring aan het besluit over de indeling en subsidiëring van erkende musea bij het Vlaams niveau voor de beleidsperiode 2009-2013 en voor het regionaal en lokaal niveau voor de beleidsperiode 2009-2014. Daarbij bleek de minister in verschillende besluiten [af te wijken van de adviezen](#) die door bevoegde commissies uitgebracht werden, zonder dat daarvoor een motivatie gegeven werd.

Anker van Belgica krijgt conserverende behandeling

Op donderdag 18 september werd in Raversijde het anker van het Antarctische expeditieschip, de 'Belgica' van [Adrien de Gerlache](#) weer te water gelaten. Niet in zeewater deze keer, maar in een chemische oplossing die het ijzer tegen verder verval moet beschermen. Het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (VIOE) zorgt voor de wetenschappelijke begeleiding van die noodzakelijke conservatiebehandeling.

Het anker met ijzeren stok is het grootste artefact dat uit het wrak van de Belgica werd gehaald. Dat wrak ligt op de zeebodem niet ver van de kust nabij Harstad (Noorwegen). Het enorme stokanker werd samen met andere artefacten geborgen tijdens de verkenningen door duikers de afgelopen jaren. Hoewel er in de loop van de negentiende eeuw al nieuwe types van ankers waren uitgevonden, was het eeuwenoude stokanker ten tijde van de Zuidpoolexpeditie met de Belgica (1897-98) nog altijd een nuttig, veilig en bijgevolg veelgebruikt attribuut aan boord van grote schepen.

Toen eigenaar Kristian Holst [het wrak van de Belgica](#) aan het [Belgicagenootschap](#) schonk, werd ook het anker aan het genootschap aangeboden door de plaatselijke duikclub die het had

bovengehaald. De firma Maenhout uit Oostende transporteerde het anker bij wijze van sponsoring kosteloos naar het provinciedomein Raversijde. Nog tot 11 november 2008 loopt daar de tentoonstelling 'Eindbestemming Harstad?' over de geschiedenis van de Belgica, de Zuidpoolexpeditie en het onderzoek naar de huidige toestand van het wrak. De tentoonstelling is een gezamenlijke realisatie van het VIOE, de provincie West-Vlaanderen en het Belgicagenootschap.

Na de berging en voor het door de plaatselijke duikclub in de openlucht bij het clublokaal werd tentoongesteld, heeft men het anker van de Belgica enige tijd in een snelstromend riviertje gelegd om er zo veel mogelijk zeezout van af te spoelen. Een dergelijke behandeling geeft echter geen garanties voor het behoud omdat de ontzouting niet ver genoeg wordt doorgevoerd. Om verder verval tegen te gaan, is een doeltreffende chemische behandeling nodig. Zo niet blijft er van het ijzer waaruit het anker van de Belgica is gesmeed uiteindelijk niets over. De berging van vondsten uit de zee heeft immers zeer destructieve gevolgen als er geen efficiënte conserverende behandeling volgt.

Na een grondig onderzoek van het type en de toestand van het anker is op het provinciedomein Raversijde alles in gereedheid gebracht om het artefact volledig te ontzouten. Het ijzeren gevaarte zal neergelaten worden in een bak met gedemineraliseerd water waaraan kalium- en natriumhydroxide wordt toegevoegd. De kunststoffen bak met deksel, bestand tegen allerlei agressieve chemische stoffen, moest speciaal daarvoor worden gemaakt.

Later volgt op een andere locatie nog een verdere behandeling met een elektrische stroombron. Er wordt verwacht dat het anker binnen één tot vijf jaar volledig behandeld zal zijn tegen verder verval. Het zal dan zonder problemen de tand des tijds kunnen doorstaan op een door het Belgicagenootschap gekozen plaats.

WALLONIË

Mijn-erfgoed voorgesteld voor de UNESCO-lijst

In de [Noord-Franse mijnregio](#) wordt sedert jaren geijverd voor een opname van het mijn-erfgoed op de UNESCO-lijst van het werelderfgoed. Nu diende ook [Wallonië een voorstel in om vier mijnsites](#) op die lijst te zetten, nl. le [Grand Hornu](#) in de Borinage, [Bois-du-Luc](#) in het Centrum-bekken, de [Bois du Cazier](#) in de streek van Charleroi en [Blegny-Mine](#) vlak bij Luik.

Aleen in Limburg zijn de politici nog steeds niet overtuigd van de waarde van het mijn-erfgoed dat er bewaard bleef ...

NEDERLAND

Museumveilingen

Op 15 november 2008 om 12.00 uur veilde het Nederlandse industriemuseum [Industrion](#) te Kerkrade een deel van haar collectie tijdens een eenmalige museumveiling. Notaris Joosten uit Geleen leit toen als veilingmeester diverse objecten onder de hamer gaan, waaronder historisch speelgoed, oude radio- en televisietoestellen, diverse machines en motoren, keramiek, glaswerk, oude huisraad en nog veel meer. Deze objecten worden door Industrion ontzamelend, teneinde de kwaliteit en beheersbaarheid van de collectie op peil te brengen. Alle objecten zijn door Industrion, zoals gebruikelijk, eerst aangeboden aan andere musea en een aantal van de objecten zijn ook herplaatst bij musea. De objecten, die collega-musea echter niet in hun collectie konden passen, worden nu door Industrion ter veiling aangeboden, zodat zij bij een echte liefhebber kunnen beginnen aan hun "tweede of derde jeugd".

Dit is maar één voorbeeld van het ontzamel- of afstotingsbeleid dat veel Nederlandse musea hanteren. Je moet niet alles blijven bewaren wanneer het niet meer in je collectie past, dan is het

beter dat iemand anders er nuttig gebruik van maakt. Desnoods gebruik je E-BAY, waar je de afgestoten museumobjecten (thans veel grafiek) op [de Museumveiling](#) vindt. Niet dat de stukken zomaar de deur uitgaan. Aan de afstoting ligt een duidelijke procedure en deontologie ten gronde, waarbij elk stuk geëvalueerd en gemotiveerd wordt, en er eerst via de [herplaatsingsdatabase](#) van het [Instituut Collectie Nederland](#) (ICN) eerst getracht wordt het object in een ander museum te plaatsen. De objecten worden daar exclusief aangeboden aan openbare/professionele/niet-commerciële instellingen met een collectie maar iedereen kan de beschikbare objecten bekijken. De voorwaarden voor toewijzing van de objecten worden bepaald door de aanbieder en kunnen per aanbieder verschillen. Het veilen is dus wel de allerlaatste mogelijkheid die overblijft, wanneer geen enkele andere collectie zich over het stuk wil of kan ontfemen.

PUBLICATIES

Naar Vlaams publiekrechtelijk-archiefdecreet

Gedurende de tweede helft van 2007 ondernam Adel Pex, projectmedewerkster van de [VVBAD](#), in opdracht van de Vlaamse overheid – Agentschap Kunsten en Erfgoed en in nauwe samenwerking met een advies- en begeleidingscommissie een studie voor een ‘proeve van Vlaams publiekrechtelijk-archiefdecreet’. Het lijvige onderzoeksrapport werd op 15 januari 2008 neergelegd bij het Agentschap. In het rapport zijn opgenomen: een overzicht van het volledig denk- en werktraject gedurende de zes maanden studie, de neerslag van een rondvraag in de sector naar de noden en wensen ter zake, de neerslag van een uitvoerige literatuurstudie naar de huidige toestand en naar mogelijke voorbeeldoplossingen, en een concrete decreettekst met toelichting. Na de oplevering van de studie bleef de advies- en begeleidingscommissie verder werken, vooral rond de formuleringen in de decreettekst zelf en in de toelichting. Het resultaat van dit alles (initiële studie en optimalisatie van de teksten) is nu gepubliceerd als nummer 11 in de reeks ‘Archiefkunde. Verhandelingen aansluitend bij Bibliotheek- & Archiefgids’. De publicatie wil de aanzet zijn voor een verdere discussie die op korte termijn moet leiden tot een goed en breed gedragen decreet voor het publieke archiefwezen in Vlaanderen. In de eindtekst van de ‘proeve’ komen aan bod:

- het toepassingsgebied (alle documenten van overheidsinstanties);
- de doelstellingen (het creëren van een regelgevend kader voor alle fasen in het archiefbeheer);
- de zorg en het beheer (elke overheidsinstantie is verantwoordelijk voor de eigen archiefzorg en het document- en archiefbeheer, weliswaar met de mogelijkheid om beheersovereenkomsten voor het document- en archiefbeheer af te sluiten; invoeren van een centraal geautomatiseerd register voor Vlaamse publiekrechtelijke archieven en documenten);
- de kwaliteit (het invoeren van kwaliteitsnormen en het toekennen van een kwaliteitslabel; de organisatie van het toezicht op de archiefzorg en het document- en archiefbeheer);
- de selectie (de aanmaak van selectielijsten per type overheidsinstanties);
- de ondersteuning (een archiefsteunpunt voor publiekrechtelijke-archiefwerking);
- wijzigingsbepalingen (vastleggen eindtermijnen aan de uitzonderingsgronden op het openbaar stellen van bestuursdocumenten voorzien in het decreet op de Openbaarheid van Bestuur).

De publicatie 'Archiefkunde 11 – Naar een Vlaams publiekrechtelijk-archiefdecreet' kan besteld worden bij vvbad@vvbad.be (kostprijs 25 euro).

Molenland Vlaanderen: een tweeluik. Een project van Alain Goublomme, molenaar op de Herzeelse staakmolen Te Rullegem

In het najaar van 2008 verschijnen twee molenfotoboeken die uniek zijn voor de Lage Landen. Het ene boek vertelt een historisch beeldverhaal in vijf hoofdstukken: de laatste bloeiperiode van de ambachtelijke molen in de tweede helft van de 19de eeuw, molens tijdens de Grote Oorlog, molens in hun nadagen en ten slotte de herwaardering ervan als kostbaar, levend erfgoed. Ook markante

molenaars en molenbouwers krijgen aparte aandacht. Het gaat om zelden of nooit gepubliceerd beeldmateriaal uit de bijzonder waardevolle collecties van de Stichting Levende Molens Nederland, Frans Weemaes, Ton Meesters, Norbert Raes Het accent ligt op molens uit Oost- en West-Vlaanderen, Vlaams-Brabant, Zeeuws-Vlaanderen en Frans-Vlaanderen. Elke periode wordt deskundig toegelicht door befaamde molinologen zoals Paul Bauters, John Verpaalen, Walter van den Branden en Lieven Denewet.

Het andere boek is een fotografische impressie, een scala van zeer recente en ontroerend mooie sfeerbeelden van ros-, water- en windmolens en nog actieve molenaars. De ronduit schitterende foto's zijn van de wijsvinger van Philippe Minnaert (die ook al fotografeerde voor de boeken 'De Vlaamse Ardennen' en 'Beeldig Oudenaarde') en Mireille Verscheure. Philippe benadert de molen alsof die een fotomodel is, maar hier is het wel de fotograaf die onvermoeibaar beweegt op zoek naar ongewone en dus telkens verrassende perspectieven. Mireille is een onterecht bescheiden fotografe die ook vaak vanuit een ongebruikelijke lenshoek de ziel van de Vlaamse molenwereld subtiel blootlegt.

Het voorwoord van de beide boeken werd geschreven door zanger, beeldhouwer en levensfilosoof Willem Vermandere, die zelf eigenaar is van een oude poldermolen.

De boeken zijn verkrijgbaar [bij de auteur](#)

De Transvaal (Waregem)

Zopas verscheen het 36ste jaarboek van de [Geschied- en Heemkundige Kring van Waregem 'De Gaverstreke'](#). Daarin vinden we ondermeer een bijdrage over *de Transvaal*, of liever de *S.A. de Waereghem*.

De Société Anonyme de Waereghem (Transvaal) werd te Waregem opgericht op 1 december 1899 door Charles De Zutter uit Eeklo. Hoewel hij kwam uit een familie van geneesheren ging hij deze industriële weg op. De bedrijfsgebouwen werden opgericht langs de Vijfseweg. In de volksmond kreeg deze onderneming al dadelijk de naam: Transvaal, wellicht door associatie met de Zuid-Afrikaanse Vrijheidsoorlog (1899-1902). In een vergelijkende opgave van alle jutefabrieken voor het jaar 1910 vinden we dat de weverij over 86 getouwen beschikte en 155 man tewerkstelde. In 1935 wordt er een spinnerij aan toegevoegd. Uit die tijd dateren de werkmanswoningen en twee villa's voor de directeurs van spinnerij en weverij. De na-oorlogse periode met de oorlog in Korea was de laatste bloeiperiode van het bedrijf dat toen ongeveer 350 man tewerkstelde. Daarna zou het bergaf gaan. Toch werd nog een tweede spinnerij uitgebouwd. Maar de sector brokkelde af. Het machinepark was uiteindelijk ook verouderd. In 1972 werd de werking stopgezet.

Het gehele artikel wordt geïllustreerd met foto's, zowel van de gebouwen, het personeel als van de machines.

Dit jaarboek is ondanks de crisis ook dit jaar te bekomen aan dezelfde prijs van 20 euro, te storten op rekening O68-O5O3O1O-92 van de Geschied- en Heemkundige Kring van Waregem.

In de Steigers

In de Steigers is het erfgoedtijdschrift dat door de provincie West-Vlaanderen uitgegeven wordt. In het zopas verschenen nummer (15de jaargang nr 2) vinden o.m. we een bijdrage over de vlasindustrie in de streek van Leie en Mandel, een artikel over de gebroeders Vansteenkiste (vernieuwers van de vlasnijverheid), over het belang van prentkaarten als bron en over de de beeldbank West-Vlaanderen Toen. In het kort erfgoednieuws is een bespreking opgenomen van het themanummer over vlas van het Vlaams-Nederlandse tijdschrift Erfgoed van Industrie en Techniek, *'een must voor iedereen die belangstelling heeft voor de geschiedenis van de vlaseelt'*.

'In de Steigers' kan besteld worden bij de Afdeling Erfgoed van de provincie West-Vlaanderen, Provinciehuis Boeverbos, Kon. Leopold III-laan 41, 8200 Sint-Andries (Brugge), erfgoed@west-vlaanderen.be. Een jaarabonnement kost 5 euro, oude jaargangen vanaf 2001 zijn ook nog verkrijgbaar.

Erfgoed van Industrie en Techniek

VVIA-leden ontvangen binnen enkele dagen nr 3 en nr 4 van de jaargang 2008 van het Vlaams-Nederlandse tijdschrift 'Erfgoed van Industrie en Techniek'.

In nr. 3 artikels over

- Betonnen industriële gebouwen herbestemd
- De na-oorlogse transformatie van de Nederlandse baksteenindustrie
- Canon, de collectie Europees varend erfgoed
- Virtuele musea op internet

Nr. 4 bundelt enkele artikels over ijzer, ter nagedachtenis aan George Nieuwmeijer, de specialist in ijzerarchitectuur en redactielid, die in maart onverwacht overleed

- Balat's wintertuin te Laken: geniale constructie of gezichtsbedrog ?
- IJzer en staal: van smeden tot gieten
- De ontwikkeling van buisvormige profielen in staal
- IJzer en staal op internet

[Nieuwe leden van 2009](#) ontvangen als welkom nr. 4

WEBSITES

Ferrariskaarten online

De Ferrariskaart werd tussen 1771 en 1778, op last van keizerin Maria-Theresia en keizer Jozef II, gemaakt. Deze Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik is vanaf nu dank zij de Koninklijke Bibliotheek online te raadplegen. Op de eerste plaats zoekt U het kaartnummer op op de website [Nationaal Geografisch Instituut](#), en [vervolgens vraagt U dat nummer op bij de Koninklijke Bibliotheek](#) - de kaart zelf vraagt U dan helemaal onderaan het nieuwe scherm op (bij de image viewer van [mara.kbr.be](#)). Het is geen publieksvriendelijk systeem - een handleiding vind je gelukkig op [Archeonet](#)

Online toegang tot Europese culturele erfgoed gaat van start

De culturele diversiteit van Europa, in de vorm van boeken, muziek, schilderijen, foto's en films, voor alle burgers toegankelijk via een muisklik op één enkele portaalsite - deze droom van een Europese digitale bibliotheek zou deze herfst realiteit kunnen worden. De EU-lidstaten moeten hiervoor echter nog meer inspanningen leveren, zo liet de Commissie vandaag weten in een mededeling betreffende de beschikbaarstelling van digitale versies van werken van culturele instellingen in heel Europa. Dankzij het digitaliseren van culturele werken kunnen Europeanen toegang krijgen tot materiaal van musea, bibliotheken en archieven in het buitenland, zonder dat ze daarvoor hoeven te reizen of honderden bladzijden hoeven door te ploegen om bepaalde informatie te vinden. Alleen al de bibliotheken in Europa bevatten meer dan 2,5 miljoen boeken, maar slechts 1% van het archiefmateriaal is in digitale vorm beschikbaar. Daarom heeft de Commissie de lidstaten opgeroepen zich harder in te spannen om gedigitaliseerde werken online beschikbaar te maken voor de Europeanen, zodat zij daar digitaal in kunnen zoeken voor studie, voor werk of voor hun plezier. De Commissie zal zelf in 2009 en 2010 zo'n 120 miljoen euro beschikbaar stellen voor de verbetering van de toegang online van het Europese culturele erfgoed.

"Door de Europese digitale bibliotheek krijgen mensen snel en gemakkelijk toegang tot Europese boeken en kunst, zowel in hun eigen land als daarbuiten. Een Tsjechische student kan daardoor bijvoorbeeld de British library doorzoeken zonder naar Londen te gaan, of een Ierse kunstliefhebber kan de Mona Lisa van dichtbij bekijken zonder in het Louvre in de rij te hoeven staan," zei Viviane Reding, EU-Commissaris voor Informatiemaatschappij en media. "Hoewel de lidstaten veel vooruitgang hebben geboekt bij het toegankelijk maken van culturele inhoud op internet, zijn er toch meer investeringen door overheden en particulieren nodig om de digitalisering

sneller te laten verlopen. Mijn doel is om vóór het einde van dit jaar tot een Europese digitale bibliotheek te komen, Europeana genaamd, die goed gevuld en voor het publiek toegankelijk is."

Voor de totstandbrenging van de [Europese digitale bibliotheek \(Europeana\)](#) zijn aanzienlijke investeringen door nationale instellingen nodig, maar op dit moment verstrekken de meeste lidstaten slechts op kleine schaal en gefragmenteerd middelen voor digitalisering. De Commissie heeft de lidstaten vandaag opgeroepen de digitaliseringscapaciteit op te voeren om zo hun collecties toegankelijk te maken voor de Europese burgers

Mededeling over en beoordeling van de voortgang inzake digitalisering vind je op:
ec.europa.eu/information_society/activities/digital_libraries/index_en.htm

Beeldbank van het VIOE online

Het [Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed](#) (VIOE) zette einde augustus zijn gloednieuwe beeldbank online. De collectie bevat duizenden hoogwaardige foto's van bouwkundig en landschappelijk erfgoed in Vlaanderen. De onlinecollectie is onder meer bedoeld voor onderzoekers, studenten, architecten, journalisten en uitgevers.

Op de nieuwe website <http://beeldbank.vioe.be> vindt men naast gedigitaliseerd archiefmateriaal en iconografisch materiaal recente digitale foto's van tal van beschermde monumenten en landschappen, en ook reproducties van tekeningen, plannen en schilderijen. Momenteel zitten er meer dan 18.000 beelden in de beeldbank. Die zal aangevuld worden met nieuwe VIOE-foto's en materiaal dat voorlopig nog niet gedigitaliseerd is, zoals het Renaat Braemarchief en archeologische foto's.

Registreren is gratis.

The Order Electrus

Op Youtube vinden jullie een fraaie video over de geïndustrialiseerde natuur - hoe de fauna zich aanpast op oude industrieterreinen: [The Order Electrus](#), gerealiseerd door Floris Kaaijk en geselecteerd voor de [HAFF's 2006 student competition](#)

VRAAG EN AANBOD

Industrieel erfgoed van Vilvoorde

Rik Platteau, de Projectcoördinator van "Vilvoorde Watersite" zoekt alle informatie heeft over industrieel erfgoed van Vilvoorde, in het bijzonder over de kanaalzone aldaar. Het project "Vilvoorde Watersite" betreft de reconversie en de herwaardering van de kanaalzone in Vilvoorde. In een eerste fase dient een inventaris van het industrieel erfgoed te worden opgemaakt. Vilvoorde Watersite is bereikbaar in de Vuurkruisenlaan 1, 1800 Vilvoorde. Tel.: 02./251.61.46 / rik.platteau@vilvoordewatersite.be

Phoenix

In 1898 startte de Gentse onderneming Phoenix, die in zijn beginperiode vooral bekend stond als bouwer van stoommachines, ook met de productie van gasmotoren. Heeft er soms iemand weet van bedrijven in het algemeen van maalderijen en brouwerijen in het bijzonder waar ooit een Phoenix-gasmotor voor de nodige drijfkracht zorgde? En kan er soms iemand meedelen waar er nog voorbeelden van gasmotoren van Phoenix-makelijk bewaard zijn? Informatie graag aan Frank Becuwe: frank.becuwe@rwo.vlaanderen.be

Elektriciteitswindmolen in De Haan

Voor een erfgoedstudie van de Concessie-wijk in de Haan is Adriaan Linters op zoek naar informatie en afbeeldingen van een windmolen voor opwekking van elektriciteit, die er in 1936 in de buurt van de Vondellaan gebouwd werd door ingenieur Hubert Doensen. Het betrof een windmolen op een ijzeren piloon van ca. 12 m hoog, waarmee 55V/35A opgewekt werd, en waarmee drie villa's van elektriciteit voorzien werden. De windmolen werd tijdens de tweede

wereldoorlog beschadigd en verdween korte tijd nadien. Informatie graag aan alinters@conservare.be

Wiskemann

De bekende firma Wiskemann Sint-Pieters-Leeuw (Ruisbroek) wordt opgedoekt. Er zijn (waren ?) in de ateliers nog tal van indrukwekkende machines te zien die dienden voor het vervaardigen van verzilverd tafelgerei, bestekken, enz.... Hoewel ze enorm interessant zijn lijken ze, zoals zo dikwijls, gedoemd om te verdwijnen. De meeste in deze branche gespecialiseerde musea (bv. het Zilvermuseum in Deurne) kunnen door hun aard en mogelijkheden niets recupereren, tenzij misschien matrijzen.

Indien iemand wil helpen bij het vinden van een oplossing [dan kan hij/zij contact opnemen met VVIA](#). Wij brengen je dan wel in contact met de verantwoordelijken ter plaatse

Lood- en zinkgereedschap aangeboden

De school De Wijnpers Provinciaal Onderwijs Leuven is op zoek naar een oude ambachten museum dat oude gereedschappen kan (wil) tentoonstellen. Het gaat hier om lood- en zinkgereedschap dat midden vorige eeuw nog zeer veel gebruikt werd. Het loodgereedschap bestaat uit vele (nog bruikbaar) houten gereedschap: doorns, maatbollen (aan de koord) voor alle mogelijke diameters, ronde en platte looddrijvers en ronde conische tappen. (ook nog oude benzinebranders) Het zinkgereedschap bestaat uit 1 (zware) grote zinkplooibank die gebruikt werd om de vroegere dakplaten (het zogezegde gewoon- en gebreveteerd roevenstelsel) van 2,25m lang te kunnen plooien met uitsparingen in deze bank om echt specifiek de juiste vorm te kunnen bekomen. Deze gereedschappen worden totaal niet meer gebruikt in de school (het is overbodig geworden en moet plaats maken omdat het teveel ruimte in beslag neemt) en men zou het zeer spijtig vinden dat het zou verloren gaan.

Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met de school via Frans Smets, p/a De Wijnpers, Mechelsevest 72, 3000 Leuven, Tel: 016/236951, Fax: 016/232162, frans.smets@gmail.com

Les Usines Jean Dubrucq uit Molenbeek

Sinds meer dan een jaar is Philippe Probst uit Tervuren (tevergeefs) op zoek achter informatie over een verdwenen fabriek, de naamloze vennootschap "Les Usines Jean Dubrucq", destijds (1910) gevestigd Avenue de Terneuzen 88 (Quartier Maritime) in Molenbeek. Het was minstens tot het begin van de 20e eeuw actief. Volgens een prijslijst uit 1910 was het een "atelier de galvanisation / fonderie de fer, cuivre et zinc."

De eigenaar ervan is ook burgemeester of schepen is geweest in Molenbeek.

Kan iemand Philippe Probst verder helpen - het is belangrijk in het kader van een studie over oude tinnen inhoudsmaten. U kunt hem per e-mail contacteren: phprobst@scarlet.be

Leegstaande industriële panden

Tijdens de geslaagde [studiedag van 13 december j.l.](#) werd het duidelijk dat in vele Vlaamse gemeenten oude industriële gebouwen leegstaan die eigenlijk voor herbestemming in aanmerking komen. Maar we weten niet waar en we weten niet welke. En geïnteresseerden die op zoek zijn naar zo'n pand kunnen die niet altijd vinden op de gewone immobiliënmarkt.

Vandaar dat veel kansen verloren gaan en interessante gebouwen gesloopt worden omdat vraag en aanbod mekaar niet ontmoeten.

Daarom wil de VVIA op zijn website een lijst aanbieden van leegstaande industriële gebouwen in Vlaanderen en Brussel.

Kent U zo'n gebouw in Uw buurt, [geef ons dan een seintje](#): waar bevindt het zich, wat is het - en voeg er bij voorkeur een foto aan toe.

Wij zorgen er dan wel voor dat de informatie op onze website terecht komt

AGENDA

KALENDER VOORTAAN OP DE WEBSITE

Door het grote aantal aanvragen om via onze elektronische nieuwsbrief activiteiten van derden aan te kondigen, hebben we besloten om voortaan via deze weg enkel nog kort en bondig voorrang te geven VVIA-initiatieven, en aan initiatieven die in samenwerking met VVIA georganiseerd worden. Vanaf 1 augustus is onze website www.vvia.be echter verrijkt met een **kalender** die regelmatig bijgewerkt wordt en waarop studiedagen, tentoonstellingen, bezoeken in en buiten Vlaanderen opgenomen zijn. Deze kalender bevat nu reeds tientallen initiatieven tot en met begin 2009. Organisaties die hun activiteit in deze kalender willen vermeld zien, dienen ons de gegevens minstens zes tot acht weken voor datum elektronisch toe te zenden. De redactie van de website beslist over het al dan niet opnemen van de informatie.

Voor (véél) meer informatie wendt men zich tot de website www.vvia.be

- **31 januari:** afsluitende manifestatie van onze lustrumviering '**Looking back to the Future**'
- **30 maart- 4 april:** VVIA-reis naar Catalonië
- **1 mei:** Belforten van de Arbeid
- **15 mei :** studiedag in Mol over nucleair erfgoed
- en ... zoveel andere dingen

Lidgeld

Enkele jaren geleden verspreidde monumentenzorg in Vlaanderen een affiche met de slogan "molens malen niet van wind alleen", om aan te duiden dat voor de instandhouding van ons erfgoed heelwat financiële middelen nodig zijn.

Ook de VVIA kan niet van wind leven - temeer daar de Vlaamse overheid ons nog steeds geen enkele frank subsidie toekent. We doen het heel zuinig, dank zij een aantal gemotiveerde vrijwilligers.

Daarom :

Uw steun is hard nodig. Het bescheiden lidgeld dat we jaarlijks vragen (en waar de prijs van het Vlaams-Nederlandse tijdschrift "Erfgoed van Industrie en Techniek" inbegrepen is) is onontbeerlijk om onze werking mogelijk te maken.

Alle gegevens over het jaarlijks lidgeld vindt U op: <http://www.vvia.be/lidworden.htm>

*Indien U Uw lidgeld voor **2009** nog niet gestort hebt: doe het dan **NU***

Op dezelfde rekening zijn ook alle steunbijdragen welkom.

Met héél véél dank.

Indien U deze nieuwsbrief niet meer wenst te ontvangen, dan zendt U gewoon een e-mail met in het onderwerpvenster "VVIA NOMAIL" aan vvia@vvia.be

Personen die deze nieuwsbrief ontvangen en nog niet geabonneerd zijn, kunnen zich gratis opgeven voor regelmatige toezending door aan hetzelfde adres een e-mail zenden met in het onderwerpvenster "VVIA MAIL" en in het berichtenvenster hun naam en adresgegevens.

Vlaamse Vereniging voor Industriële Archeologie vzw

<http://www.vvia.be>

vvia@vvia.be

Postbus 30 Gent XII

B-9000 Gent 12

De VVIA is het platform voor vrijwilligersorganisaties en privaatrechtelijke initiatieven inzake studie, behoud en valorisatie van industrieel, technisch en wetenschappelijk erfgoed in Vlaanderen en Brussel.

Sedert 1978 op de bres voor het industrieel en technisch erfgoed - nog steeds zonder steun of subsidie van de Vlaamse overheid...

Vlaamse Vereniging voor Industriële Archeologie vzw

<http://www.vvia.be>

vvia@vvia.be

Postbus 30 Postkantoor Stationswijk

B-9000 Gent 12

De VVIA is het platform voor vrijwilligersorganisaties en privaatrechtelijke initiatieven inzake studie, behoud en valorisatie van industrieel, technisch en wetenschappelijk erfgoed in Vlaanderen en Brussel.

Sedert 1978 als onafhankelijke vereniging op de bres voor het industrieel en technisch erfgoed - zonder steun of subsidie van de Vlaamse overheid...

VVIA steunen ? Dat kan ! WORD LID-ABONNEE

bezoek onze website: <http://www.vvia.be/>

VVIA is stichtend lid van de Europese Federatie van Verenigingen voor Industrieel en Technisch Erfgoed / European Federation of Associations of Industrial and Technical Heritage -

<http://www.e-faith.org/>